

Att möta våldsutsatta barn

Välkommen

14 juni 2019

Presentation av förebyggandematerialen Liten och trygg och Stopp min kropp

Lisa Andersson Tengnér, genuspedagog och fil.kand. i psykologi

I liten och trygg

liten

lan

Stina Wirsen

BONNIER
CARLSEN

Mariehamn, 14 juni 2019

genuspedagog.se

Beteendevetare, fil.kand i psykologi. Utbildad i genuspedagogik, normkritisk pedagogik, diskrimineringsrätt, våld i nära relationer, sexologi.

#nomore

skolledare

#nustickerdettill

vårdpersonal

#medvilkenrätt

jurister

#skrattetihalsen

komiker

#hjälpaintestjälpa

Personliga assistenter

#lättaankar

sjökvinnorna

#vardeljus

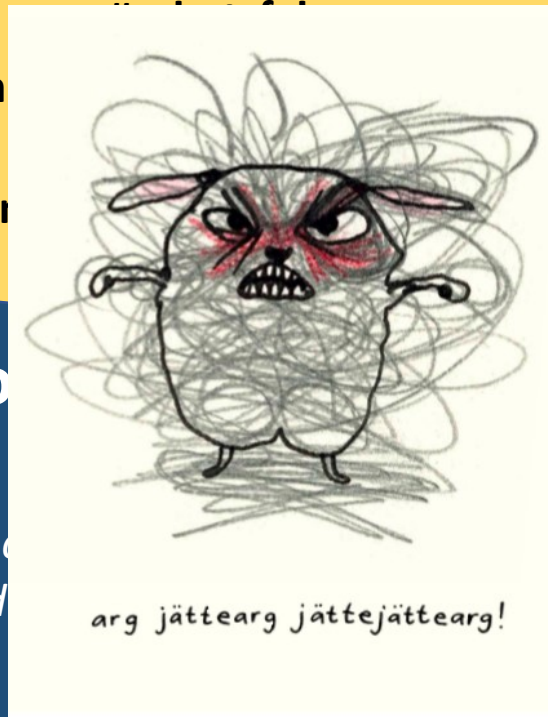
Svenska kyrkan

#påminvakt

bevakningsbranschen

”Vi trodde på lärarna som
att vi överdrev” ...

(Inringare till radioprogrammet Karlavagnen
klasskamrater blivit bemötta då de berättade
tafsade på dem)

arg jättearg jättejättearg!

#te

te

#the

cirkusvärlden

#orosanmälan

socialarbetare

#inteförhandlingsbart

#iistanarstangd

nattklubbsbranschen

Har fått många oönskade klappar på rumpan. Men inget att klaga över, tyckte
chefen. Jag skulle se det som komplimanger.

försvaret

#sistaspikenikistan

byggbranschen och arkitekter

#ikulturarbetarnasrum

kulturarbetare

#inteminskuld

#påvåravillkor

Bank-, finans- och
försäkringsbranschen

#räckupphanden

Gy-elever

#tystdansa

dansare

#tystdiplomati

utrikesförvaltningen

#konstnärligfrihet

yrkesverksamma inom
bild och formkonst

Vad är våld?

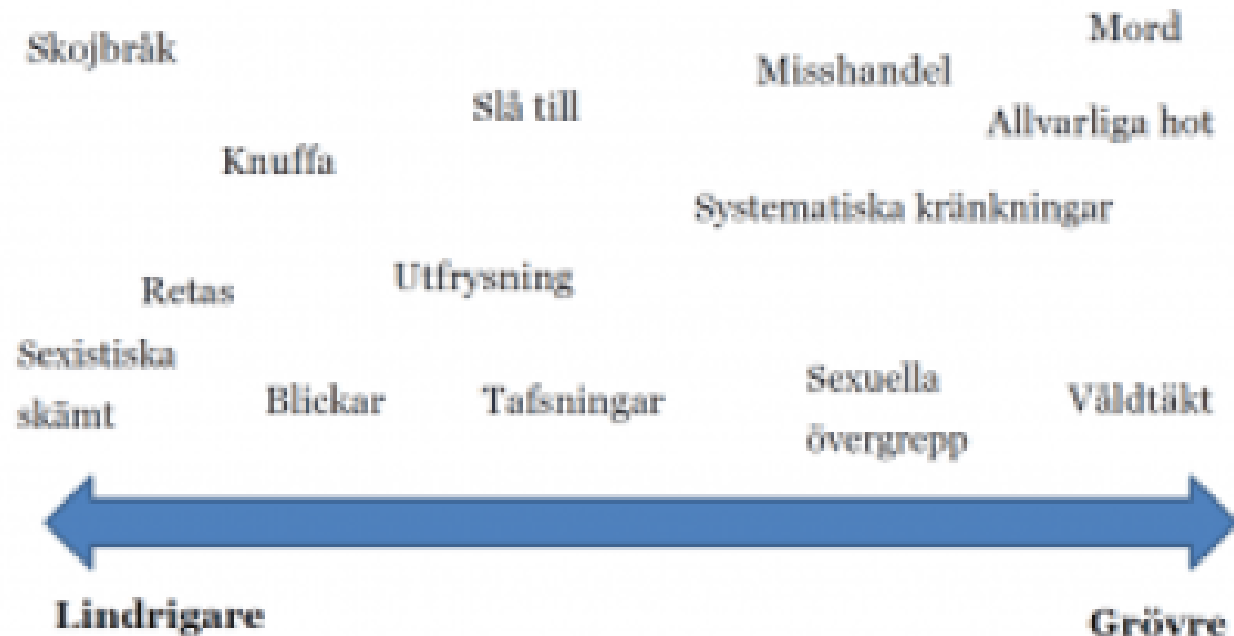

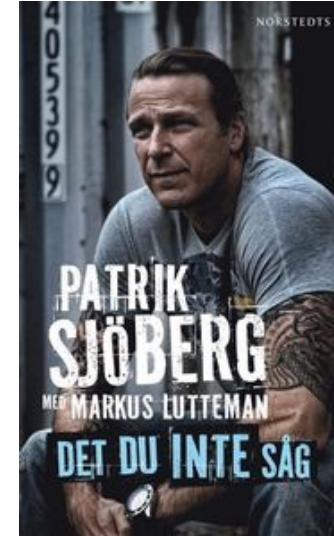
Bild från MUCF

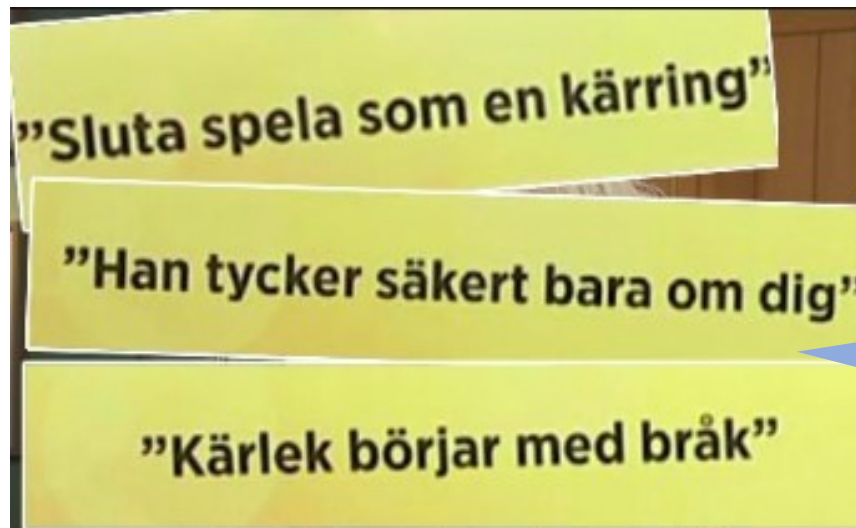
Observant på genusnormer

”- Det din pappa gör är inte okej”

6.2.5 | Trakasserier och kränkande behandling banaliseras

Flera elever vid någon skola säger att ”när pojkarna knuffar eller retar eller slår oss säger lärarna att de bara är kära i oss. Det får ni stå ut med.” Vid

Vad lär sig barn om pojkar/maskulinitet?
Vad lär sig barn om flickor/femininitet?

Kunskap om utsatta barn; intervjufilmer + dilemmafilmer

- **Brott och signaler.** *Brott som drabbar barn och signaler som är viktiga att uppmärksamma*
- **Konsekvenser och bemötande.** *Hur våld kan påverka barn och hur vuxna i barnets närhet bör agera.*
- **Misstanke och anmälan.** *Vad som händer vid en anmälan och hur en eventuellt efterföljande brottsutredning och rättegång går till.*

rädd otrygg nervös

Pedagogiska övningar; till boken "Liten"

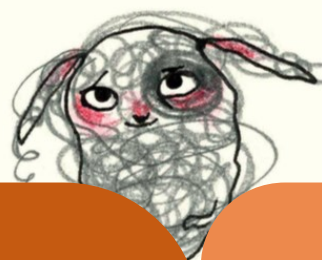
Övningar som syftar
till att barnen får

- sätta ord på känslor,
- lära sig om sina rättigheter och
- om kroppsliga gränser

glad jätteglad jättejätteg

ledsen förtvivlad övergiven

vild hoppig busig

h trygg
NG FÖR SAMTAL OM
OCH VUXNAS ANSVAR
rmyndigheten

jag vet inte tom

LÄSGUIDE TILL BOKEN LITEN

Den här läsguiden är ett stöd för dig som vill läsa och arbeta med boken Liten på din förskola. Med hjälp av guiden kan du och barnen prata om viktiga frågor, till exempel om bra och dåliga hemligheter och hur vuxna kan hjälpa barn. Samtalen stärker också barnen att uttrycka sin mening, något som alla barn har rätt till enligt barnkonventionen. Använd alla frågor eller välj ut några.

Du kan också använda känslökorten som finns på webbplatsen "Liten & Trygg" – www.jagvillveta.se/forskola – som ett komplement till läsguiden. Stanna upp ibland under läsningen eller ta fram känslökorten i

TÄNK PÅ ATT...

- I boken visas bråk mellan föräldrar och inte brottsboken utan kan läsas för alla barn för att öppna och rättigheter.

- Figurerna i boken är könsneutrala. Använd därför du pratar om karaktärerna och undvik att kalla Ena pappa. Det gör att fler barn kan känna igen sig oav

- Boken slutar med att Liten berättar för sin fröken ren får inte veta vad som händer sedan. Vad som händer för en vuxen ser väldigt olika ut. Det är därför viktigt inte lova hjälp som inte finns.

KOPPLING TILL LÄROPLAN FÖR FÖRSKOLAN

2.2 Utveckling och lärande

Förskolan ska sträva efter att varje barn

- utvecklar sin identitet och känner trygghet i den,
- utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv,
- utvecklar intresse för Liten

Titta!

En som är liten, som heter Liten.

Och två som är stora, som heter Ena och Andra.

**VILKA ÄR ENA OCH ANDRA?
VAD HETER DIN ELLER DINA STORA?**

TÄNK PÅ ATT... familjer kan se olika ut och det finns andra vuxna än föräldrar i barns liv.

När allt är lugnt hemma och inget bråk.

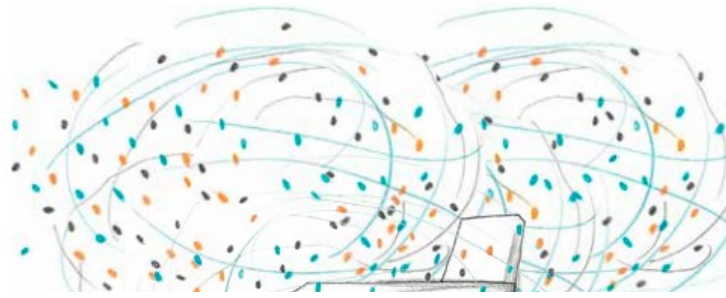

Idag är en glad dag. En bra, glad förskoledag.

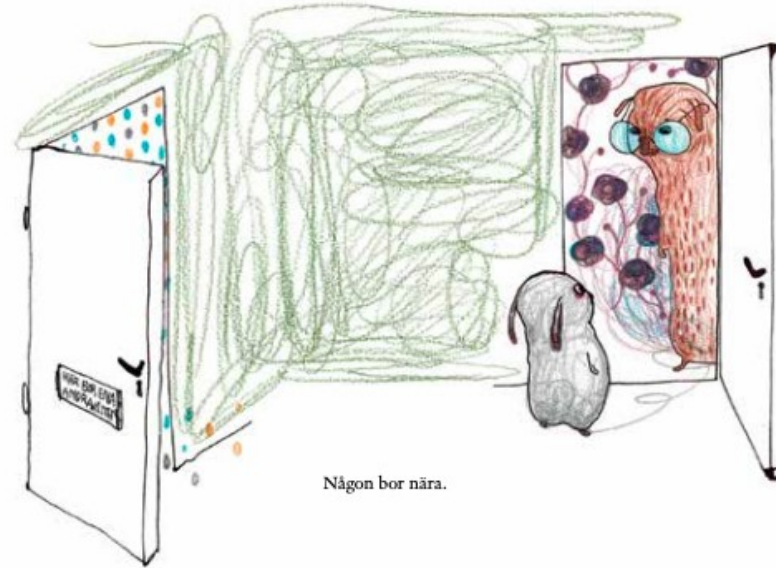

Men det blir ingen glad dag hemma ...

VAD KAN GÖRA ATT EN DAG INTE BLIR GLAD?

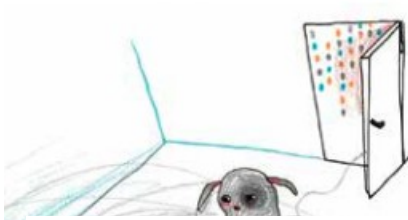

Liten får rädda sig själv!

Någon bor nära.

**KAN ANDRA VUXNA ÄN FÖRÄLDRAR HJÄLPA BARN?
VILKA DÅ?**

Men. På förskolan nästa dag säger Liten allt. Allt säger Liten till sin Fröken.
Liten säger att det är många arga dagar och inte glada.
Att Liten är rädd hemma.
Litens Fröken får veta allt.

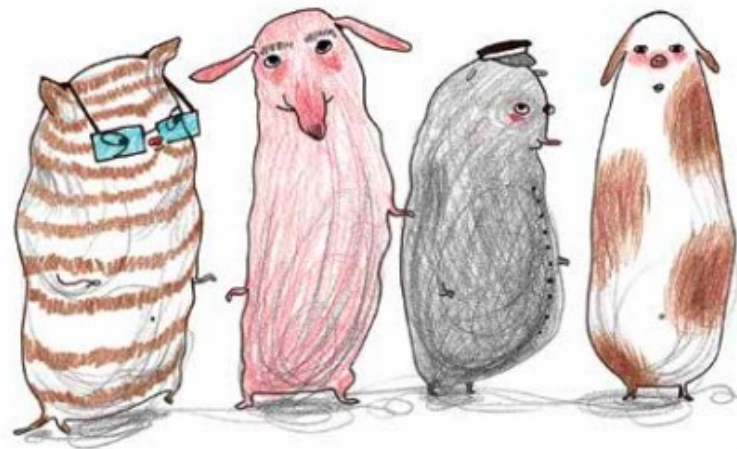
Fröken lyssnar.
Fröken hör allting.
Fröken säger till Liten:
Du är liten.
Du är fin.
Dig får man inte skrämna.
Dig får man aldrig knuffa eller slå.
Så är det. Den som är Stor ska ta hand om sin Liten.

**KÄNNER DU NÅGON SOM LYSSNAR PÅ BARN NÄR DE VILL
BERÄTTA NÅGOT?
VEM BERÄTTAR DU FÖR NÄR DU ÄR LEDSEN ELLER RÄDD?**

Det finns fler små som har det som Liten. Det finns fler som är rädda hemma. Om man berättar så finns det stora som hjälper till.

För dom som är stora ska ta hand om dom som är små. Så är det.

slut.

**VILKA ÄR DET PÅ BILDEN?
VILKA STORA TAR HAND OM SMÅ?**

TÄNK PÅ ATT... det finns vuxna som arbetar med att hjälpa barn – poliser, socialsekreterare, förskolepersonal och många andra. Andra vuxna kan också hjälpa barn, till exempel en granne eller släkting.

Liten och trygg

- EN HANDLENING FÖR SAMTAL OM
BARNS KÄNSLOR OCH VUXNAS ANSVAR

Brottsoffermyndigheten

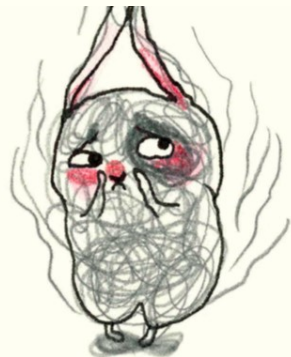
nöjd lugn trygg

skamsen skruttig ensam

vild hoppig busig

rädd otrygg nervös

www.jagvillveta.se

**JAG
VILL
VETA**

ALLT OM DINA RÄTTIGHETER VID BROTT

 [Other languages](#)

[Lämna sidan](#)

HUR GAMMAL ÄR DU?

FÖR BARN UNDER 8 ÅR

FÖR DIG SOM ÄR 8-13 ÅR

FÖR DIG SOM ÄR 14-17 ÅR

DÅLIGA HEMLIGHETER

Lämna sidan ⚠

Om man har varit med om något jobbigt kan det kännas omöjligt att berätta för någon om det som har hänt. Många barn vill berätta, men vet inte för vem eller hur. Det är också vanligt att någon har sagt att man inte får berätta och att det kommer att hända hemska saker om man gör det. Det kan göra att det känns som att man sviker personen om man berättar. Som att man skvallrar eller avslöjar en hemlighet.

DET ÄR OKEJ ATT BERÄTTA
BARN HAR RÄTTIGHETER
STÖD OCH HJÄLP
DET KAN VARA ETT BROTT
KONTAKTUPPGIFTER

HEMLIGHETER SOM KÄNNES BRA FÅR MAN BEHÅLLA FÖR
SIG SJÄLV. HEMLIGHETER SOM KÄNNES TUNGA ATT BÄRA
FÅR MAN BERÄTTA OM.

VAD HAR HÄNT?

VAD KAN JAG
ANMÄLA?

FRIVILLIGTSEX.SE
OM DEN NYA
SEXUALBROTTLAGSTIFTNINGEN

VÅLD
PÅVERKAR
LIVET

UTSATT I
EN RELATION

ERSÄTTNINGAR

Kittel-lek: "Den går ut på att barnen får sitta mitt emot varandra. Det ena barnet börjar kittla det andra barnet under fötterna och när barnet som blir kittlad säger stopp måste det andra barnet lyssna och sluta direkt.. den funkar väldigt bra, även på de som inte kan prata då de ofta visar med att dra undan benen istället. Då får barnen också lära sig att läsa de kroppsliga signalerna."

"När någon säger nej, jag vill inte, då får man inte fortsätta. Då gör man den personen ledsen eller arg eller rädd."

FRIVILLGHET.

SAMTYCKE.

"Vi har tagit för givet att barn vill sitta i knät eller vill bli kramade – det är inte självklart... Idag frågar vi om vi får ge en kram, hjälpa dem på toa osv, även om vi kanske vet att vi får det..."

- Kroppslig integritet. Sätta ord på känslor, kroppsdelar (motsats: tystnad, saknas ord, skam)
- Övningar kring kroppsmedvetenhet, känslor, rättigheter... som;
  - Bra och dåliga hemligheter
  - När saker är "nej eller okej"
  - Om man måste kramas om man inte vill
  - Vad man kan göra om vuxen inte är snäll
- Effekt och mål:
  - Respektera egna gränser
  - Respektera andras gränser
- Effekt: Barnen idag mer medvetna om att känna efter och signalera gränser, säga STOPP! Och ser positiva effekter på samspelet.
- Viktig del hos pedagoger/vuxna: Själva förankra ett mer medvetet förhållningssätt i frågor runt barnens integritet.

- Låt barnet vara delaktigt i den dagliga skötseln, till exempel vid blöjbyten. Berätta vad du gör med barnets kropp och varför du gör det.
- Börja lära barnet att tvätta sina privata kroppsdelar och att torka sig efter toalettbesök själv så tidigt som möjligt.
- Uppmana inte barnet att kramas, pussas eller sitta i knäet på släktingar och vänner. Fråga istället om barnet vill göra det.
- Förklara att om någon gör, eller vill göra, något med ens kropp som man själv inte vill, då får man säga nej och berätta det för andra vuxna.
- Lär barnet att man får säga nej även till personer man tycker om.

Att stärka barnet som subjekt

Subjektivera

Få/tillskrivas/erkänns som

positionen som tänkande och kännande människa.

SVT Barnkanalen · Följ

"Stopp!" tar upp barns integritet

Måste barnen verkligen krama släktingen? Barns integritet och rätt att bestämma över sina egna kroppar är ett stort diskussionsämne i många förskolor. I Mölndal använde pedagogerna ett avsnitt av vår serie "Stopp!" som underlag. [Visa mindre](#)

Ladda ned materialet

- Stopp min kropp <https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/foralder/stopp-min-kropp/>
- Liten och trygg <https://www.brottsoffermyndigheten.se/material-och-publikationer>

www.menti.com kod 59 22 47

[menti](https://www.menti.com)